

**Bruges Communiqué
o pojačanoj europskoj suradnji u
strukovnom obrazovanju i
osposobljavanju
za razdoblje 2011.-2020.**

*Communiqué europskih ministara za strukovno obrazovanje i osposobljavanje,
europskih socijalnih partnera i Europske komisije,
koji su se sastali u Brugesu 7 prosinca 2010.
kako bi razmotrili strateški pristup i prioritete
Kopenhaškog procesa za 2011.-2020.*

PREDGOVOR

Kopenhaška deklaracija od 29. i 30. studenog 2002. godine pokrenula je europsku strategiju za pojačanu suradnju u području strukovnog obrazovanja i osposobljavanja (SOO) uobičajenog naziva Kopenhaški proces. Danas u 2010., temeljem osmogodišnje europske suradnje definirali smo dugoročne strateške ciljeve za sljedeće desetljeće (2011. – 2020.). U obzir smo uzeli dosadašnje uspjehe, sadašnje i buduće izazove te temeljne principe i ideje Kopenhaškog procesa. Dosadašnji pregled procesa od strane Europskog centra za razvoj strukovnog obrazovanja (CEDEFOP), a koji se temelji na istraživanju u 27 zemalja članica te Island, Norvešku i Lihtenštajn, poduprlo je naš posao, kao i slično izvješće učinjeno i za Hrvatsku, Tursku i Bivšu jugoslavensku Republiku Makedoniju od strane Europske zaklade za strukovno obrazovanje.

I. NOVI POTICAJ ZA STRUKOVNO OBRAZOVANJE I OSPOSABLJAVANJE U EUROPI

SADAŠNJI I BUDUĆI IZAZOVI

Obrazovanje i osposobljavanje – za europsku budućnost

Europa se nastoji oporaviti od jake ekonomske i financijske krize. Visoke su stope nezaposlenosti – posebice među mladim ljudima¹. Kriza je naglasila potrebu za reformom naših ekonomija i društava. Europa želi biti s više znanja, više održivosti i više uključenosti. Da bismo to postigli, potrebni su nam fleksibilni, visokokvalitetni sustavi obrazovanja i osposobljavanja koji odgovoraju na potrebe današnjice i budućnosti².

Evolucija tržišta rada

Danas, u Europi, otprilike 76 milijuna osoba u dobi od 25 do 64 godine, brojčano, to je ekvivalent populaciji Italije, Mađarske i Austrije zajedno, posjeduju ili nisku razinu kvalifikacije ili gotovo nikakvu. Previše 18-24-godišnjaka napušta obrazovanje i osposobljavanje kao nekvalificirani. Hitno su nam potrebne mjere za sprječavanje ili uklanjanje ranog napuštanja škole. CEDEFOP-ove projekcije koje potrebe za vještinama u sljedećem desetljeću pokazuju kako će tehnološke promjene povećati potrebu za osobama s visokom ili srednjim kvalifikacijama nauštrb osoba s nižim kvalifikacijama. Čak i zanimanja koja su zahtijevala uporabu vještina niže razine sve više zahtijevaju kvalifikacije srednje ili čak visoke razine. To znači da će osobe s nižim formalnim kvalifikacijama (ili bez njih) u budućnosti teže pronalaziti posao. Sve je više dokaza koji

¹ Izračuni iz rujna 2010. godine za 27 zemalja članica EU ukazuju na generalnu stopu nezaposlenosti od 9,6%, dok ista doseže 20,3% među mladoom populacijom (Izvor: Eurostat).

²9. lipnja 2010. godine Europska je Komisija usvojila priopćenje pod nazivom "Novi poticaj za europsku suradnju na području strukovnog obrazovanja i osposobljavanja – potpora strategiji 2020.", u kojem se nalazi jasan program europske politike strukovnog obrazovanja.

BRUGES COMMUNIQUE – VERZIJA OD 7. PROSINCA 2010.

ukazuju na polarizaciju zapošljavanja s rastućim plaćama za visoko vješte radnike i padajućim plaćama za radnike s niskim vještinama ili bez njih.

Prave vještine

Današnji će učenici i studenti 2020. godine biti tek na početku svoje profesionalne karijere s oko 30 godina profesionalnog života pred njima, a neki od njih u zanimanjima koja danas ne postoje ili možda u zanimanjima koja nestaju.

Trebamo unaprijediti kapacitete SOO kako bi odgovorio na promjenjive zahtjeve tržišta rada. Integracija promjenjivih potreba tržišta rada u ponudu strukovnog obrazovanja dugoročno zahtjeva bolje razumijevanje budućih rastućih sektora i vještina te promjena postojećih zanimanja. U suradnji s relevantnim dionicima moramo redovito provoditi reviziju zanimanja i standarda obrazovanja i osposobljavanja, koji definiraju ono što se očekuje od osobe koja ima određeni certifikat ili diplomu. To podrazumijeva užu suradnju između dionika, koji su aktivno uključeni u predviđanje vještina, uključujući predstavnike profesionalnih sektora, socijalne partnere, relevantne organizacije civilnog društva i pružatelje usluga obrazovanja i osposobljavanja. Moramo redovito prilagođavati strukovni sadržaj, infrastrukturu i metode kako bismo držali korak s novim proizvodnim tehnologijama i poslovnim organizacijama.

Tranzicija prema zelenoj ekonomiji je mega trend koji ima utjecaja na potrebne vještine u mnogim različitim poslovima i sektorima. Mnoge potrebne vještine mogu se pronaći u postojećim zanimanjima. Konkretno, tržište rada zahtjeva balans između rastućih generičkih zelenih vještina (npr., smanjivanje otpada, poboljšanje energetske učinkovitosti) i specifičnih vještina. Jednako kao što su informacijske i komunikacijske vještine bitne za svakoga, današnje zelene vještine biti će važno za gotovo sve poslove u budućnosti.

Stareće društvo

Buduće europsko tržište rada biti će simultano suočeno sa starećom populacijom i smanjivanjem grupe mladih ljudi. Kao rezultat, odrasli, a naročito stariji radnici, će se užurbano pozivati na ažuriranje i proširivanje svojih vještina i kompetencija kroz nastavak strukovnog obrazovanja i osposobljavanja. Ta rastuća potreba za cjeloživotnim učenjem znači da bismo trebali imati fleksibilnije modele provedbe, prilagođene ponude osposobljavanja i dobro uhodane sustave vrednovanja neformalnog i informalnog učenja. Potencijal informacijskih i komunikacijskih tehnologija (IKT) može se iskoristiti za poboljšanje obrazovanja i osposobljavanja odraslih kroz učenje na daljinu.

Dvostruki cilj strukovnog obrazovanja i osposobljavanja

Inicijalno i kontinuirano strukovno obrazovanje i osposobljavanje dijele dvostruki cilj koji se odnosi na pridonošenje zapošljivosti i ekonomskom rastu te odgovaraju na šire socijalne izazove, a naročito na promicanje socijalne kohezije. Oba cilja trebaju nuditi atraktivne i izazovne karijerne mogućnosti kako

mladim ljudima tako i odraslima i obraćati se podjednako na žene i muškarce, ljude s višim potencijalom i one koji se, bez obzira na razlog, suočavaju s rizikom isključenja s tržišta rada.

Kvaliteta i izvrsnost

S obzirom na ulogu strukovnog obrazovanja i osposobljavanja u europskim društvima i ekonomijama, ključno je osigurati održivost i izvrsnost strukovnog obrazovanja i osposobljavanja. Ako Europa želi zadržati poziciju najjačeg izvoznika industrijskih proizvoda u svijetu, onda mora imati prvoklasno strukovno obrazovanje i osposobljavanje. U društvu znanja strukovne su vještine i kompetencije jednako važne kao i one akademske.

Raznolikost europskih sustava strukovnog obrazovanja i osposobljavanja jest prednost za zajedničko učenje. Ali nužna je transparentnost i zajednički pristup osiguranju kvalitete kako bi se izgradilo međusobno povjerenje koje će olakšati mobilnost i prepoznavanje vještina i kompetencija između tih sustava. U desetljeću koje je pred nama visok prioritet moramo dati osiguranju kvalitete u našoj europskoj suradnji u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju.

Oснаživanje ljudi

Brzo se ne mijenjaju samo tržišta rada, već i društva u cjelini. Moramo osnažiti ljude za prilagodbu novim razvojem i upravljanje promjenama. To znači omogućiti ljudima stjecanje znanja, vještina i kompetencija koje nisu čisto profesionalne. Te šire kompetencije – ključne kompetencije, su potrebne za uspjeh u životu i moraju se moći stjecati, kako u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju tako i u bilo kojem drugom obliku obrazovanja. Također, strukovno obrazovanje i osposobljavanje treba učenicima pružiti priliku da nadoknade propušteno, dopune i nadgrade ključne kompetencije bez zanemarivanja strukovnih vještina. Informacijske i komunikacijske tehnološke vještine i kompetencije te vještine uporabe stranih jezika će biti sve ključnije pri dobivanju i zadržavanju radnog mjesta te upravljanja svakodnevnim životom.

Učenje bazirano na radu je put za ljude koji su manje akademski orijentirani kako bi isti razvili svoj potencijal. Komponenta bazirana na radu značajno pridonosi razvoju profesionalnog identiteta i može podići samopoštovanje onih koji bi u suprotnom sebe vidjeli kao promašaj. Učenje na poslu omogućava onima u radnom odnosu da razvijaju svoj potencijal simultano s očuvanjem svojih primanja. Dobro djelujuće strukovno obrazovanje i osposobljavanje koje omogućuje učenje na poslu te izvan posla kako povremeno tako i kontinuirano, može na taj način doprinijeti socijalnoj koheziji u našim društvima.

Internacionalizacija strukovnog obrazovanja i osposobljavanja

Kao igrači na globalnom obrazovnom tržištu, nacionalni sustavi strukovnog obrazovanja i osposobljavanja trebaju biti povezani sa širim svijetom kako bi ostali ažurni i konkurentni. Oni moraju biti sposobni privlačiti učenike iz ostalih europskih te trećih zemalja pružajući im obrazovanje i osposobljavanje jednako kao i

omogućavajući lakše priznavanje njihovih vještina. Demografske promjene i internacionalne migracije čine te probleme još relevantnijim. Iako se europsko područje obrazovanja i osposobljavanja tek pojavljuje, još uvijek nismo postigli izvorne ciljeve, a koji se tiču uklanjanja prepreka mobilnosti i vidimo da je mobilnost učenika u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju niska. Bolje i ciljano pružanje informacija i umjeravanje potrebni su kako bismo privukli više stranih učenika u naše sustave strukovnih obrazovanja i osposobljavanja.

Značajno povećanje transnacionalne mobilnosti učenika i nastavnika iz strukovnog obrazovanja i osposobljavanja te priznavanje znanja, vještina i kompetencija koje su stekli u inozemstvu biti će važan izazov u budućnosti.

Ulaganje u strukovno obrazovanje i osposobljavanje – podijeljena odgovornost

Oblikovanje strukovnog obrazovanja i osposobljavanja jest zajednička odgovornost nacionalnih vlada, socijalnih partnera, pružatelja strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, nastavnika, osposobljavatelja i učenika – svi imaju zajednički interes u užoj suradnji.

Pojačani naglasak na učenje odraslih posljednjih godina također zahtjeva dodatne resurse. Ekonomski pad ne bi smio voditi k smanjivanju ulaganja u strukovno obrazovanje i osposobljavanje. Ograničenja proračuna prisiliti će nas na inovativna rješenja kako bismo osigurali održiva sredstva za strukovno obrazovanje i osposobljavanje te osigurali da su resursi učinkovito dodijeljeni i ravnopravno distribuirani.

BITNA POSTIGNUĆA KOPENHAŠKOG PROCESA

Kopenhaški proces igrao je ključnu ulogu u podizanju svijesti o važnosti strukovnog obrazovanja i osposobljavanja na nacionalnoj i europskoj razini. Napredak je ponajviše uočljiv u zajedničkim europskim alatima³, principima i smjernicama koje su razvijene kako bi kvalifikacije bile još više transparentne, usporedive i prenosive kao i za poboljšanje fleksibilnosti i kvalitete učenja. Oni uspostavljaju osnovu za približavanje prema istinskom europskom području obrazovanja i osposobljavanja.

Učinak Kopenhaškog procesa na nacionalne politike strukovnog obrazovanja i osposobljavanja bio je istovremeno brz i snažan: on je bio okidač dubokih reformi, među ostalim i razvoja nacionalnih kvalifikacijskih okvira u vidu provedbe Europskog kvalifikacijskog okvira (EQF) te pomak prema pristupu vezanom uz ishode učenja. Mijenjajući perspektivu iz procesa koji je bio orijentiran na *inpute* učenja prema ovome koji je orijentiran na ishode učenja, sveobuhvatni okviri koji uključuju opće, strukovno i visoko obrazovanje mogu pomoći u stvaranju transparentnih, prohodnih i fleksibilnih nacionalnih kvalifikacijskih sustava.

³Od 2002. godine razvijeni su slijedeći alati: Europass, Europski kvalifikacijski okvir, Europski sustav kreditnih bodova u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju (ECVET), Europski referentni okvir za osiguranje kvalitete u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju (EQAVET)

BRUGES COMMUNIQUE – VERZIJA OD 7. PROSINCA 2010.

Aktivnosti vršnjačkog učenja i razmjena dobre prakse pomogli su stvoriti osjećaj vlasništva nad procesom i potaknuli su daljnje aktivnosti. No, nužna je veća i bolja komunikacija kako bi se uključili i dionici: socijalni partneri, pružatelj strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, civilno društvo i učenici.

Same politike strukovnog obrazovanja i osposobljavanja nisu dovoljne kako bi se suočilo s socioekonomskim izazovima te pretvorile u zbilju mobilnost i cjeloživotno učenje. Potrebni su sveobuhvatni pristupi koji povezuju strukovno obrazovanje i osposobljavanje s drugim politikama, a naročito sa zapošljavanjem i socijalnom politikom.

KOPENHAŠKI PROCES U ŠIREM KONTEKSTU POLITIKE EU

S obzirom na rastući politički kontekst u nadolazećem desetljeću (2011. – 2020.), naročito u svijetlu Strategije *Europa 2020*, Kopenhaškoj deklaraciji iz 2002. treba dati novi svježi poticaj. Budući da je Kopenhaški proces integralni dio strateškog okvira „Obrazovanje i osposobljavanje 2020“, ciljevi strukovnog obrazovanja i osposobljavanja trebaju ostati konzistentni te u skladu s ukupnim ciljevima navedenim u okviru.

Strukovno obrazovanje i osposobljavanje treba odigrati svoju ulogu u postizanju dvaju glavnih ciljeva *Europa 2020* postavljenih u području obrazovanja, prvenstveno, do 2020. godine nužno je smanjiti postojeću stopu onih koji rano napuštaju školovanje na ispod 10% te povećati udio osoba u dobi od 30 do 34 godine, a koji su završili tercijarno ili ekvivalentno obrazovanje na minimalno 40%.

Lista kratkoročnih rezultata napisana je kako bi uputila na konkretne akcije koje su nužne s namjerom da se ostvare strateški ciljevi. Lista kratkoročnih rezultata olakšati će buduće povremene revizije.

Uzimajući u obzir prioritete i sveopće ciljeve gore navedene Europske strategije i okvira te poštujući principe supsidijarnosti, usvojeno je slijedeće:

- Globalna vizija strukovnog obrazovanja i osposobljavanja u 2020.
- 11 strateških ciljeva za razdoblje 2011. – 2020. koji se temelje na toj viziji
- 22 kratkoročna rezultata na nacionalnoj razini za prve četiri godine (2011. – 2014.) s indikacijom pomoći na EU razini
- Opća načela koja su temelj upravljanja i vlasništva Kopenhaškog procesa.

II. GLOBALNA VIZIJA ZA STRUKOVNO OBRAZOVANJE I OSPOSBLJAVANJE U 2020

Do 2020. godine europski sustavi strukovnog obrazovanja i osposobljavanja trebali bi biti atraktivniji, relevantniji, usmjereni prema karijeri, inovativni, dostupniji i fleksibilniji nego 2010. godine te bi trebali pridonijeti izvrsnosti i ravnopravnosti u cjeloživotnom učenju pružajući:

- a) **Atraktivno i dostupno strukovno obrazovanje i osposobljavanje** s visoko kvalificiranim nastavnicima i osposobljateljima, inovativnim metodama učenja, visoko kvalitetnom infrastrukturom i objektima, visokom relevantnošću na tržištu rada i putovima za daljnje obrazovanje i osposobljavanje;
- b) **Visoku kvalitetu inicijalnog strukovnog obrazovanja i osposobljavanja** koje polaznici, roditelji i društvo u cjelini mogu smatrati kao privlačnu opciju, iste vrijednosti kao opće obrazovanje. Inicijalno strukovno obrazovanje i osposobljavanje trebalo bi opremiti učenike s ključnim kompetencijama i specifičnim strukovnim vještinama;
- c) **Lako dostupno i karijeri usmjereno kontinuirano strukovno obrazovanje i osposobljavanje** za zaposlenike, poslodavce, samostalne poduzetnike i nezaposlene osobe koje podupire razvoj kompetencija i promjene karijere;
- d) **Fleksibilne sustave strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, temeljene na pristupu ishoda učenja**, koji podupiru fleksibilne putove učenja, koji dopuštaju prohodnost između različitih podsustava obrazovanja i osposobljavanja (osnovno školsko obrazovanje, strukovno obrazovanje i osposobljavanje, visoko obrazovanje, obrazovanje odraslih) i koji teže priznavanju neformalnog i informalnog učenja, uključujući kompetencije stečene na radnom mjestu;
- e) **Europsko područje obrazovanja i osposobljavanja** s transparentnim kvalifikacijskim sustavima koji omogućavaju prijenos i prikupljanje ishoda učenja, kao i priznavanje kvalifikacija i kompetencija te koje pomaže transnacionalnu mobilnost;
- f) **Značajno povećanje mogućnosti za transnacionalnu mobilnost** polaznika strukovnog obrazovanja i osposobljavanja i stručnjaka u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju.
- g) **Lako dostupne i visokokvalitetne usluge cjeloživotnog informiranja, usmjeravanja i savjetovanja**, koje tvore koherentnu mrežu i koje omogućavaju europskim građanima da donose čvrste odluke i da upravljaju svojim učenjem i profesionalnim karijerama izvan tradicionalnih rodni profila.

III. STRATEŠKI CILJEVI ZA RAZDOBLJE 2011. – 2020., SLIJEDE IH KRATKOROČNI REZULTATI 2011. – 2014.

***JAČANJE KVALITETE I EFIKASNOSTI STRUKOVNOG OBRAZOVANJA I OSPOSOBLJAVANJA
TE POBOLJŠANJE NJEGOVE ATRAKTIVNOSTI I RELEVANTNOSTI***

Strukovno obrazovanje i osposobljavanje bi trebalo biti visoko relevantno za tržište rada i karijere ljudi. S ciljem povećanja privlačnosti strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, zemlje koje sudjeluju trebale bi pratiti slijedeće ciljeve i akcije:

1. Inicijalno strukovno obrazovanje i osposobljavanje učiniti atraktivnom opcijom učenja

- a) Povećati kvalitetu inicijalnog strukovnog obrazovanja i osposobljavanja unapređenjem kvalitete i kompetencija nastavnika, osposobljavatelja i voditelja škola, uvodeći fleksibilne putove između svih razina obrazovanja te porastom javne svijesti o mogućnostima koje strukovno obrazovanje i osposobljavanje nudi. To je od naročitog značenja za zemlje sudionice u kojima je strukovno obrazovanje i osposobljavanje podcijenjeno;
- b) Poticati praktične aktivnosti i pružanje visokokvalitetnih informacija te usmjeravanja koje omogućuju mladim učenicima u obveznom obrazovanju i njihovim roditeljima, da se upoznaju s različitim strukovnim zanimanjima i karijernim mogućnostima;
- c) Osigurati da su ključne kompetencije integrirane u inicijalno strukovno obrazovanje i osposobljavanje te razvijati odgovarajući način vrednovanja;
- d) Organizirati aktivnosti podučavanja i učenja koje će poticati razvoj vještina potrebnih za upravljanje karijerom u inicijalnom strukovnom obrazovanju i osposobljavanju.
- e) Omogućiti polaznicima inicijalnog strukovnog obrazovanja i osposobljavanja pristup odgovarajućoj tehničkoj opremi, materijalima i infrastrukturi. Pružatelji inicijalnog strukovnog obrazovanja i osposobljavanja trebali bi razmotriti o podijeli troškova i opreme među sobom te o suradnji s tvrtkama. Također, trebalo bi promicati učenje na radnom mjestu u poduzećima koja imaju odgovarajuću infrastrukturu.
- f) Praćenje prijelaza polaznika koji su završili strukovno obrazovanje i osposobljavanje na tržište rada ili pak u daljnje obrazovanje i osposobljavanje koristeći nacionalne sustave praćenja.

2. Poticanje izvrsnosti, kvalitete i relevantnosti inicijalnog i kontinuiranog strukovnog obrazovanja i osposobljavanja

Osiguranje kvalitete

- a) Pružanje visokokvalitetnog strukovnog obrazovanja i osposobljavanja je preduvjet za njegovu privlačnost. Kako bi se garantirala poboljšana kvaliteta, pojačana transparentnost, uzajamno povjerenje, mobilnost radnika i polaznika te cjeloživotno učenje, zemlje sudionice trebale bi uspostaviti okvire za osiguranje kvalitete u skladu s preporukom Europskog sustava osiguranja kvalitete u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju (EQAVET).
- b) Zemlje sudionice bi do kraja 2015. godine trebale na nacionalnoj razini uspostaviti zajednički okvir osiguranja kvalitete za pružatelje strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, koji se također odnosi na pripadajuće učenje na radnom mjestu – te koji je kompatibilan s okvirom Europskog sustava osiguranja kvalitete u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju (EQAVET).

Kvaliteta nastavnika, stručnih učitelja i drugih profesionalaca u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju

- a) Zemlje sudionice trebaju usavršiti inicijalno i kontinuirano osposobljavanje za nastavnike, osposobljavatelje, mentore i savjetnike nudeći fleksibilno pružanje usavršavanja i ulaganja. Stareći europski strukovni nastavnici i stareća populacija stručnih učitelja, promjenjiva tržišta rada i radna okruženja, zajedno s potrebom da se privuku oni koji su najpogodniji za podučavanje, čine ovaj cilj kritičnim. Važno je podupirati stažiranje nastavnika i stručnih učitelja na radnom mjestu u tvrtkama.
- b) Zemlje sudionice trebaju raditi zajedno na identifikaciji najboljih praksi i vodećih načela s obzirom na promjenjive kompetencije i profile nastavnika i stručnih učitelja u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju. To se može učiniti uz potporu Europske komisije i CEDEFOP-a te u suradnji s mrežom nastavnika i stručnih učitelja u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju.

Relevantnost za tržište rada

Relevantnost strukovnog obrazovanja i osposobljavanja (i inicijalno i kontinuirano) za tržište rada te mogućnost zaposlenja polaznika koji su završili strukovnu školu, trebali bi biti unaprijeđeni putem različitih mjera:

- a) Vlasti u zemljama sudionicama – na nacionalnoj, regionalnoj ili lokalnoj razini – trebaju stvarati prilike za pojačanu suradnju između škola i poduzeća s ciljem poboljšanja nastavničkih znanja iz radne prakse s jedne strane i općih pedagoških vještina i kompetencija stručnih učitelja s druge strane.

- b) Zemlje sudionice trebaju promicati partnerstva između socijalnih partnera, poduzeća, pružatelja obrazovanja i osposobljavanja, službi za zapošljavanje, javnih vlasti, istraživačkih organizacija i drugih relevantnih dionika kako bi se osigurao bolji prijenos informacija o potrebama tržišta rada i osigurala bolja podudarnost između tih potreba i razvoja znanja, vještina i kompetencija. Poslodavci i socijalni partneri trebaju nastojati jasno definirati koje su im kompetencije i kvalifikacije potrebne, kako u kratkoročnim tako i u dugoročnim terminima, unutar pojedinog sektora kao i kroz sve sektore. Razvoj zajedničkog jezika⁴ usmjerenog na premošćivanje svijeta obrazovanja i osposobljavanja s jedne strane te svijeta rada s druge strane, treba nastaviti i uskladiti s ostalim EU instrumentima, kao što je Europski kvalifikacijski okvir (EQF).
- c) Strukovni kurikulum treba biti orijentiran na ishode i više odgovarati potrebama tržišta rada. Modeli suradnje s tvrtkama ili stručnim ograncima organizacija trebaju riješiti taj problem i omogućiti povratne informacije institucijama strukovnog obrazovanja i osposobljavanja o mogućnostima zaposlenja i stopi zaposlenosti polaznika koji su završili strukovno obrazovanje i osposobljavanje.
- d) Kako bi poboljšale kvalitetu i relevantnost strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, zemlje sudionice, a naročito pružatelji strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, trebali bi iskoristiti povratne informacije dobivene od strane savjetodavnih službi o prijelazu polaznika koji su završili strukovno obrazovanje i osposobljavanje na posao ili daljnje učenje.
- e) Učenje na radnom mjestu koje se provodi kroz partnerstvo s poduzećima i neprofitnim organizacijama treba postati obilježje svih programa inicijalnog strukovnog obrazovanja i osposobljavanja.
- f) Zemlje sudionice trebaju podupirati razvoj usavršavanja temeljenog na naukovanju i podizati svijest o istom.

KRA TKOROČNI REZULTATI ZA RAZDOBLJE 2011. – 2014.

VEZANO ZA STRATEŠKE CILJEVE 1 I 2

Akcije na nacionalnoj razini:

1. Organizirati aktivnosti usmjerene na promicanje atraktivnosti i izvrsnosti strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, koje mogu uključivati kampanje i natjecanja u vještinama;
2. Podrška aktivnostima, koje mladim učenicima u obveznom obrazovanju omogućavaju upoznavanje sa strukovnim zanimanjima i karijernim mogućnostima;
3. Poduzimanje adekvatnih mjera za implementaciju preporuka Europskog sustava osiguranja kvalitete u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju (EQAVET) te napredovanje k nacionalnom

⁴ U 2010. ovaj zajednički jezik je cilj projekta „Taksonomija europskih vještina, kompetencija i zanimanja (ESCO)“

okviru za osiguranje kvalitete u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju;

4. Gdje je to prikladno, osigurati da su ključne kompetencije i vještine potrebne za upravljanje karijerom adekvatno integrirane u kurikulum inicijalnog strukovnog obrazovanja i osposobljavanja te da mogu biti stečene kroz mogućnosti osposobljavanja u kontinuiranom strukovnom obrazovanju i osposobljavanju;
5. Vlade, socijalni partneri i pružatelji strukovnog obrazovanja i osposobljavanja trebaju osigurati uvjete kako bi:
 - povećali učenje na radnom mjestu, uključujući naukovanja, kako bi doprinijeli povećanju broja naučnika u Europi do 2012. godine;
 - stvorili prilike za pojačanu suradnju između institucija za strukovno obrazovanje i osposobljavanje i poduzeća (profitnih i neprofitnih), primjerice kroz stažiranje strukovnih nastavnika u poduzećima;
 - Institucijama strukovnog obrazovanja i osposobljavanja pružili povratne informacije o zapošljivosti polaznika koji su završili srednju strukovnu školu;
6. Nastaviti raditi na uspostavljanju sustava za praćenje prijelaza s učenja na rad.

Potpora na razini EU

- a) Službeni dokument o ulozi strukovne izvrsnosti za pametan i održivi rast;
- b) Razmotriti europsku podršku promotivnim kampanjama u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju, uključujući ankete koje se provode putem Eurobarometra o privlačnosti strukovnog obrazovanja i osposobljavanja,
- c) Poticati natjecanja u vještinama na europskoj i/ili svjetskoj razini;
- d) Smjernice i tehnička potpora za provedbu Europskog sustava osiguranja kvalitete u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju (EQAVET)
- e) Revizija provedbe Europskog sustava osiguranja kvalitete u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju (EQAVET) na nacionalnoj razini u 2013. godini
- f) Tematsko umrežavanje projekata osiguranja kvalitete u okviru programa Leonardo da Vinci;
- g) Priručnik/studija o uspješnim modelima učenja na radnom mjestu (s doprinosom od strane CEDEFOP-a);
- h) Ojačati predviđanje razvoja vještina i kompetencija, osobito kroz prognoziranje vještina od strane CEDEFOP-a i osnivanje europskih vijeća za vještine;
- i) Razvoj zajedničkog jezika usmjerenog na premošćivanje između svijeta obrazovanja i osposobljavanja te svijeta rada (ESCO) u skladu s drugim instrumentima EU, kao što je Europski kvalifikacijski okvir (EQF);
- j) Razmotriti usvajanje EU mjerila za zapošljivost na temelju prijedloga Komisije;
- k) Rad na najboljim praksama i vodećim načelima s obzirom na promjenjive profile strukovnih

OSTVARIVANJE CJELOŽIVOTNOG UČENJA I MOBILNOSTI

3. Omogućavanje lakšeg pristupa osposobljavanju i kvalifikacijama

Vezano za kontinuirano strukovno obrazovanje i osposobljavanje

Kako bi pojačale doprinos strukovnog obrazovanja i osposobljavanja u smjeru dostizanja mjerila od 15% odraslih koji sudjeluju u obrazovanju i osposobljavanju do 2020. godine, zemlje sudionice trebaju:

- a) Aktivno poticati pojedince na sudjelovanje, i pružatelje strukovnog obrazovanja i osposobljavanja da povećaju svoj angažman u kontinuiranom strukovnom obrazovanju i osposobljavanju, s posebnim naglaskom na osobe koje se suočavaju s tranzicijom unutar tržišta rada (kao što su radnici čija su radna mjesta ugrožena i nezaposleni) i na skupine u nepovoljnom položaju,
- b) Uspostaviti prikladan okvir usmjeren na poticanje tvrtki da nastave s ulaganjem u razvoj ljudskih resursa i kontinuirano strukovno obrazovanju i osposobljavanje. Odluka o pravoj kombinaciji poticaja, prava i obveza leži na zemljama sudionicama;
- c) Poticati fleksibilne aranžmane osposobljavanja (e – učenje, večernji tečajevi, osposobljavanje tijekom radnog vremena, itd.) s ciljem promicanja pristupa osposobljavanju u različitim životnim situacijama i prilagodbe različitim potrebama. Kontinuirano osposobljavanje treba obuhvatiti sve oblike učenja, uključujući i osposobljavanje na radnom mjestu i učenje bazirano na radu te biti jednako dostupno ženama i muškarcima.
- d) Poticati ustanove za osposobljavanje i poslodavce na suradnju, naročito u osposobljavanju velikog broja nisko kvalificiranih radnika čiji stupanj obrazovanja ne prelazi niže srednje obrazovanje i osposobljavanje i koji će imati koristi od pristupa u kojima su osnovne vještine ugrađene u strukovno obrazovanje i osposobljavanje;
- e) Najkasnije do 2015. godine početi s razvojem nacionalnih procedura za prepoznavanje i priznavanje neformalnog i informalnog učenja, koje su gdje je to prikladno poduprte putem nacionalnih kvalifikacijskih okvira. Te bi se procedure trebale usredotočiti na znanja, vještine i kompetencije, bez obzira na kontekst u kojem su stečene, primjerice široko područje obrazovanja odraslih, strukovno obrazovanje i osposobljavanje, radno iskustvo i volonterske aktivnosti. Također, u obzir treba uzeti znanja, vještine i kompetencije koje nužno ne vode k cjelovitim formalnim kvalifikacijama. U tom je pogledu važna i uska suradnja u ostalim područjima politika, kao što su mladi, sport, kultura, socijalna pitanja i zapošljavanje.

- f) Poduzimanje posebnih mjera u kontinuiranom strukovnom obrazovanju i osposobljavanju s ciljem povećanja stope sudjelovanja radnika koji se suočavaju s tranzicijom unutar tržišta rada i grupe s niskim stupnjem sudjelovanja u osposobljavanju, poput žena, nisko kvalificiranih i starijih radnika. Konkretno, zemlje sudionice trebale bi, kroz investicije, uskladiti broj nisko kvalificiranih radnika u dobi od 25 do 64 godine, a koji sudjeluju u cjeloživotnom učenju, s prosječnom stopom sudjelovanja za tu dobnu skupinu.

Vezano i za inicijalno i kontinuirano strukovno obrazovanje i osposobljavanje

- a) Pomoći prijelaz iz obrazovanja i osposobljavanja na rad te između poslova, pružanjem integriranih usluga usmjeravanja (usluge zapošljavanja i savjetodavne usluge), kao i vještina upravljanja karijerom, kako za mlade ljude tako i za odrasle. Ključno je da uključeni pružatelji usluga budu u mogućnosti jednostavno i objektivno izmjenjivati informacije te razvijati kvalitetu usluga usmjeravanja.
- b) Razvijati ili zadržati post-sekundarno ili visoko strukovno obrazovanje i osposobljavanje na razini 5 EQF-a ili višoj, gdje je to prikladno te pridonijeti postizanju glavnog cilja EU, koji zahtjeva da 40% stanovništva posjeduje tercijarno ili ekvivalentno obrazovanje.
- c) Promovirati fleksibilne putove između strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, općeg obrazovanja i visokog obrazovanja te povećati prohodnost jačanjem veza između njih. Kako bi se ostvario taj cilj, kao i veće sudjelovanje u cjeloživotnom učenju, zemlje sudionice trebaju ubrzati uspostavu i provedbu sveobuhvatnih nacionalnih kvalifikacijskih okvira temeljenih na ishodima učenja.
- d) Komisija i zemlje sudionice trebaju raditi na povećanju povezanosti između dva europska sustava kreditnih bodova – ECVET i ECTS.

4. Razvoj strateškog pristupa internacionalizacije inicijalnog i kontinuiranog strukovnog obrazovanja i osposobljavanja te promocija međunarodne mobilnosti

1. Ekonomska globalizacija potiče poslodavce, zaposlenike i neovisne poduzetnike da prošire svoj djelokrug izvan granica vlastite zemlje. Pružatelji strukovnog obrazovanja i osposobljavanja trebaju ih podupirati u tom procesu dajući međunarodnu dimenziju sadržaju učenja i uspostavljajući međunarodne mreže s partnerskim institucijama;
2. Zemlje sudionice trebaju podupirati lokalne i regionalne vlasti i pružatelje strukovnog obrazovanja i osposobljavanja – kroz poticaje, sheme financiranja (uključujući korištenje Europskih strukturnih fondova) i diseminaciju najboljih praksi – razvijati strategije za prekograničnu suradnju u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju s ciljem poticanja veće

mobilnosti polaznika, nastavnika, stručnih učitelja i ostalih profesionalaca u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju. Zemlje sudionice trebaju promovirati strukovno obrazovanje i osposobljavanje koje dopušta, potiče i – po mogućnosti – integrira razdoblja mobilnosti, uključujući i radna mjesta u inozemstvu;

3. Zemlje sudionice trebaju sistematično koristiti i promovirati europske alate za transparentnost, poput Europskog kvalifikacijskog okvira (EQF), Europskog sustava prijenosa kreditnih bodova za SOO (ECVET) i Europass-a te za promociju transnacionalne mobilnosti;
4. Zemlje sudionice trebaju promovirati mogućnosti za učenje jezika za polaznike i nastavnike u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju te pružanje poučavanja jezika prilagođeno specifičnim potrebama strukovnog obrazovanja i osposobljavanja s posebnim naglaskom na važnost stranih jezika za prekograničnu suradnju u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju i međunarodnu mobilnost.

KRA TKOROČNI REZULTATI ZA RAZDOBLJE 2011. – 2014.

U POGLEDU STRATEŠKIH CILJEVA 3 I 4

Akcije na nacionalnoj razini:

- a) Kako bi se povećao doprinos strukovnog obrazovanja i osposobljavanja mjerilu iz "Obrazovanje i osposobljavanje 2020", od 15% odraslih koji sudjeluju u cjeloživotnom učenju, iz nužna je revizija korištenja poticaja, prava i obveza za sve uključene dionike te je nužno poduzeti odgovarajuće korake za poticanje sudjelovanja u kontinuiranom strukovnom obrazovanju i osposobljavanju .
- b) Provesti preporuke Europskog kvalifikacijskog okvira:
 - Razvoj sveobuhvatnih Nacionalnih kvalifikacijskih okvira (NKO) temeljenih na ishodima učenja. Korištenje NKO kao katalizatora za stvaranje veće propusnosti između strukovnog obrazovanja i osposobljavanja i visokog obrazovanja, za razvoj ili zadržavanje strukovnog obrazovanja i osposobljavanja na post-sekundarnoj ili višim razinama Europskog kvalifikacijskog okvira i za realizaciju fleksibilnijih putova učenja.
 - referenciranje Nacionalnih kvalifikacijskih okvira s Europskim kvalifikacijskim okviru do 2012.
- c) Razvoj i promicanje korištenja procedura za priznavanje neformalnog i informalnog učenja uz potporu Europskog kvalifikacijskog okvira/Nacionalnog kvalifikacijskog okvira i usmjeravanje;
- d) Pružanje integriranih (obrazovanje, osposobljavanje, zaposlenost) usluga usmjeravanja koje su usko vezane uz potrebe tržišta rada;
- e) Napredak prema provedbi Europskog sustava prijenosa kreditnih bodova za SOO (ECVET) u skladu s Preporukama te sudjelovanje u testiranju ECVET-a za mobilnost;
- f) Poduzimati odgovarajuće mjere za pojačanje mobilnosti u strukovnom obrazovanju i

osposobljavanju, uključujući:

- Poticanje većeg broja polaznika u inicijalnom strukovnom obrazovanju i osposobljavanju i profesionalaca iz strukovnog obrazovanja i osposobljavanja na sudjelovanje u transnacionalnoj mobilnosti;
- Poticanje lokalnih i regionalnih vlasti, isto kao i pružatelja strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, na razvoj kulture i strategija međunarodne suradnje, uključujući prekograničnu mobilnost;
- Obratiti pozornost na legalne i administrativne prepreke vezane za transnacionalnu mobilnost naučnika i vježbenika;
- Poticati profesionalne komore, poslovne organizacije i druge relevantne organizacije da podupiru poduzeća, koja primaju i šalju vježbenike, kroz pružanje adekvatnih uvjeta za naučnike i vježbenike u transnacionalnoj mobilnosti;
- Omogućiti ponudu učenja jezika i interkulturalnih kompetencija u strukovnom kurikulumu,
- Optimalno koristiti druge EU alate (npr. Europski kvalifikacijski okvir – EQF, Europski sustav osiguranja kvalitete u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju – EQAVET, Europass – europski format životopisa) za jačanje međusobnog priznavanja kvalifikacija i kompetencija.

Podrška na EU razini:

- g) Priručnik o pristupu i sudjelovanju u kontinuiranom strukovnom obrazovanju i osposobljavanju;
- h) Smjernice i tehnička podrška za provedbu Europskog kvalifikacijskog okvira, posebno s naglaskom na pristup temeljen na ishodima učenja;
- i) Praćenje stanja razvoja Nacionalnog kvalifikacijskog okvira od strane CEDEFOP-a i ETF-a;
- j) Preporuke Komisije za vrednovanje neformalnog i informalnog učenje (2011.);
- k) Izvještaj o napretku razvoja politika cjeloživotnog usmjeravanja, sustava i praksi – 2011. (CEDEFOP, ETF i Europska mreža politika cjeloživotnog usmjeravanja – ELGPN);
- l) Smjernice i tehnička potpora za provedbu Europskog sustava prijenosa kreditnih bodova za SOO (ECVET);
- m) Periodična revizija provođenja ECVET-a (zajedno s CEDEFOP-om);
- n) Tematsko umrežavanje projekata ECVET-a unutar programa Leonardo da Vinci;
- o) Preporuke za mobilnost učenja (2011);
- p) Razmotriti usvajanje EU mjerila za mobilnost strukovnog obrazovanja i osposobljavanja na temelju prijedloga Komisije (2011.);
- q) Prijedlog okvira kvalitete za pripravnništvo;
- r) Promocija mobilnosti za naučnike, uključujući i putem portala za podršku, u okviru programa

Cjeloživotno učenje/Program Leonardo da Vinci

s) Razvoj „europske putovnice vještina“ kao dijela europskog formata životopisa – Europass do 2012.

POTICANJE KREATIVNOSTI, INOVACIJA I PODUZETNIŠTVA

5. Poticanje inovacija, kreativnost i poduzetništva, kao i upotrebe informacijskih i komunikacijskih tehnologija (i u inicijalnom i kontinuiranom strukovnom obrazovanju i osposobljavanju)

Kreativnost i inovacije u SOO-u, kao i upotreba inovativnih metoda učenja, mogu potaknuti učenike da ostanu u sustavu SOO-a sve dok ne steknu kvalifikaciju.

1. Zemlje sudionice trebaju aktivno poticati pružatelje SOO-a da surađuju sa inovativnim poduzećima, centrima za dizajn, sektorom kulture i ustanovama za visoko obrazovanje s ciljem formiranja „partnerstva znanja“. To bi im trebalo pomoći da steknu koristan uvid u nova razvojna područja i potrebe za kompetencijama te da razviju profesionalnu izvrsnost i inovativnost. Takva partnerstva također mogu biti od pomoći pri uvođenju metoda učenja temeljenih na iskustvu, potičući eksperimentiranje i prilagodbu kurikuluma;
2. IKT trebaju biti iskorištene za povećanje mogućnosti pristupa osposobljavanju te za promoviranje aktivnog učenja, kao i za razvoj novih metoda u SOO-u koji se provodi na radnom mjestu i u školama;
3. Zemlje sudionice trebaju podupirati inicijative usmjerene k promoviranju poduzetništva u inicijalnom i u kontinuiranom SOO blisko surađujući s poslodavcima, pružateljima SOO-a i nacionalnim službama za podršku poslovanju. Kako bi to ostvarile, trebale bi poticati osiguravanje odgovarajućih financijskih sredstava – npr. za nastavne materijale, nastavna pomagala i osnivanje mini – poduzeća od strane učenika (vježbeničkih tvrtki) – te bi trebale raditi na jačanju suradnje na regionalnoj razini;
4. Zemlje sudionice trebaju podupirati novoosnovana i buduća poduzeća kroz pružanje podrške pri pokretanju prvog posla za osobe koje su završile strukovno obrazovanje te kroz promoviranje mobilnosti učenja za mlade poduzetnike.

KRATKOROČNE ISPORUČEVINE ZA RAZDOBLJE 2011. – 2014.

U POGLEDU STRATEŠKOG CILJA 5

Akcije na nacionalnoj razini:

13. Potaknuti partnerstva za kreativnost i inovacije (pružatelji SOO-a, institucije za visoko obrazovanje te centri za dizajn, umjetnost, istraživanje i inovacije);
14. Potaknuti učinkovito i inovativno, te kvalitetno korištenje tehnologija od strane svih pružatelja SOO-a (uključujući javno – privatno umrežavanje i partnerstva) potpomognuto potrebnom opremom, infrastrukturom i mrežama te s kontinuiranim poboljšanjima koja odražavaju razvoj tehnologija i pedagoško shvaćanje;
15. Poduzeti mjere za promoviranje poduzetništva, npr. kroz promoviranje stjecanja relevantnih ključnih kompetencija, omogućavanje stjecanja praktičnih iskustava u poduzećima/tvrtkama te uključivanje stručnjaka iz poslovnog sektora.

Podrška na EU razini:

- a) Na razini EU uspostaviti poslovni /SOO forum s naglaskom na sljedeće teme:
 - Uloga SOO-a u trokutu znanja;
 - Prijelaz iz SOO-a na posao/tržište rada: kako podržati osobe koje su završile strukovno obrazovanje pri pokretanju vlastitih poduzeća.

PROMOVIRANJE JEDNAKOSTI, SOCIJALNE KOHEZIJE I AKTIVNOSTI U GRAĐANA

6. Ostvarivanje uključivog početnog i kontinuiranog strukovnog obrazovanja i osposobljavanja

Zemlje sudionice trebaju nuditi strukovno obrazovanje i osposobljavanje koje povećava zapošljivost ljudi (kratkoročno i dugoročno), koje im dopušta da razviju kvalitetne karijere, zadovoljavajuće radno iskustvo, samopouzdanje, profesionalni ponos i integritet, koje otvara mogućnosti za napredak njihovih profesionalnih i poslovnih života. Kako bi ostvarile te ciljeve, zemlje sudionice trebaju:

- a) Jamčiti da inicijalno strukovno obrazovanje i osposobljavanje učenicima pruža i posebne stručne kompetencije i šire ključne kompetencije, uključujući transverzalne kompetencije, koje im omogućavaju daljnje obrazovanje i osposobljavanje (unutar strukovnog obrazovanja i osposobljavanja ili u visokom obrazovanju) te podršku u izboru karijere, uključivanje na i prijelaz unutar tržišta rada. Znanja, vještine i kompetencije koje ljudi steknu u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju trebaju im omogućiti da upravljaju vlastitim karijerama i da igraju aktivnu ulogu u društvu;

- b) Osigurati da sustavi obrazovanja odraslih potiču stjecanje i daljnji razvoj ključnih kompetencija. To se može provesti u suradnji s pružateljima strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, lokalnim zajednicama, organizacijama civilnog društva, itd.;
- c) Povećati doprinos strukovnog obrazovanja i osposobljavanja smanjenju broja onih koji rano napuštaju obrazovanje na ispod 10% provođenjem kombinacije preventivnih i dopunskih mjera. To se, primjerice, može ostvariti kroz za tržište rada relevantno strukovno obrazovanje i osposobljavanje, kroz povećanje učenja temeljenog na radu i pripravnishva, kroz fleksibilne putove učenja, učinkovito usmjeravanje i savjetovanje te sadržaj učenja i metode koji prepoznaju životni stil i interese mladih ljudi, uz održavanje visokih standarda kvalitete u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju;
- d) Poduzimati potrebne mjere radi omogućavanja pristupa na jednakoj osnovi, posebno za pojedince i grupe koje u riziku isključenja, s naglaskom na niskom razinom vještina i one bez vještina, osobe s posebnim potrebama ili one iz nepovoljnih sredina te starije radnike. Sudjelovanje tih skupina u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju treba biti olakšano i potaknuto putem financijskih ili drugih sredstava i kroz priznavanje neformalnog i informalnog učenja te pružanje fleksibilnih putova.
- e) Promoviranje aktivnog građanstva u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju, primjerice poticanjem partnerstva između pružatelja strukovnog obrazovanja i osposobljavanja i organizacija civilnog društva ili pak u skladu s nacionalnim zakonodavstvom i praksom, kroz promoviranje zastupljenosti učenika u institucijama strukovnog obrazovanja i osposobljavanja. Takva promocija može pridonijeti priznavanju vještina i kompetencija stečenih kroz volonterske aktivnosti.

KRA TKOROČNE ISPORUČEVINE ZA RAZDOBLJE 2011. – 2014.

U POGLEDU STRATEŠKOG CILJA 6

Akcije na nacionalnoj razini:

- 16. Korištenje preventivnih i dopunskih mjera za povećanje doprinosa strukovnog obrazovanja i osposobljavanja u borbi s ranim napuštanjem obrazovanja;
- 17. Razmotriti specifične mjere usmjerene k povećanju sudjelovanja osoba s niskom razinom kompetencija i drugih ugroženih skupina u obrazovanju i osposobljavanju, uključujući razvoj fleksibilnih putova u kontinuiranom strukovnom obrazovanju i osposobljavanju te korištenje odgovarajućih smjernica i usluga podrške,
- 18. Korištenje informacijskih i komunikacijskih tehnologija za povećanje pristupa obrazovanju i promoviranje aktivnog učenja, kao i razvoj novih metoda u strukovnom obrazovanju i

- osposobljavanju na radnom mjestu i u školama, s ciljem olakšanja sudjelovanja ugroženih skupina;
19. Korištenje postojećih sustava za praćenje kao potpore sudjelovanju ugroženih grupa u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju: vidi kratkoročni rezultat 6.

Podrška na EU razini:

1. Priručnik najboljih praksi o uključivanju ugroženih grupa kroz kombinaciju učenja temeljenog na radu i ključnih kompetencija;
2. Preporuka Vijeća o smanjenju broja onih koji rano napuštaju obrazovanje (2011.)

TRANSVERZALNI CILJEVI

7. Veća uključenost dionika strukovnog obrazovanja i osposobljavanja i veća vidljivost postignuća europske suradnje u SOO

Veća uključenost dionika strukovnog obrazovanja i osposobljavanja implicira veću vidljivost za postignuća h europske suradnje na području strukovnog obrazovanja i osposobljavanja. Europska Komisija i zemlje sudionice trebale bi stoga razmotriti o ulaganju u jasnu i ciljanu komunikaciju s različitim grupama dionika na nacionalnoj i europskoj razini. Kako bi se olakšala upotreba dostupnih EU instrumenata, učenici i sve uključene strane trebaju dobiti opsežne i prilagođene informacije.

8. Koordinirano upravljanje europskim i nacionalnim instrumentima u područjima transparentnosti, priznavanja, osiguranje kvalitete i mobilnosti

U skladu s gore navedenim strateškim ciljevima, koherentna i komplementarna upotreba različitih europskih i nacionalnih instrumenata u područjima transparentnosti, priznavanja, osiguranja kvalitete i mobilnosti trebala bi biti visoko prioritet zemalja sudionica u narednim godinama. Potrebno je koordinirano upravljanje tim instrumentima unutar Kopenhaškog procesa i jača sinergija s instrumentima i principima Bolonjskog procesa.

9. Intenziviranje suradnje između politike strukovnog obrazovanja i osposobljavanja i drugih relevantnih politika

Zemlje sudionice i Europska komisija trebaju intenzivirati suradnju između politike strukovnog obrazovanja i osposobljavanja i drugih relevantnih politika, kao što su zapošljavanje, ekonomski poslovi, istraživanje i inovacije, socijalni poslovi, mladi, sport i kultura u cilju pridržavanja Integriranih smjernica *Europa 2020* i poboljšanja priznavanja kompetencija i kvalifikacija.

10. Unaprijediti kvalitetu i usporedivost podataka za donošenje politika na razini EU u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju

Donošenje politika na razini EU u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju treba se temeljiti na temelju postojećih usporedivih podataka. U tu svrhu, i koristeći Program Cjeloživotnog učenja, zemlje članice trebaju sakupiti relevantne i pouzdane podatke o strukovnom obrazovanju i osposobljavanju – uključujući i mobilnost strukovnog obrazovanja i osposobljavanja – i učiniti ih dostupnima za Eurostat. Države članice i Komisija zajedno bi se trebale dogovoriti koji će podaci biti dostupni u početku.

11. Kvalitetno korištenje podrške Europske unije

Europski strukturni fondovi i Program za cjeloživotno učenje trebali bi biti korišteni kao potpora usuglašenim prioritetima strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, uključujući mobilnost i reforme provedene od strane zemalja sudionica.

KRATKOROČNE ISPORUČEVINE ZA RAZDOBLJE 2011. – 2014.

U POGLEDU STRATEŠKIH CILJEVA 7 – 11

Akcije na nacionalnoj razini:

20. Uspostaviti komunikacijske strategije za različite skupine dionika, s naglaskom na provedbu i dodanu vrijednost alata (ECVET, ECTS, referenciranje Nacionalni kvalifikacijskih okvira s Europskim kvalifikacijskim okvirom, sustavi osiguranja kvalitete u skladu s EQAVET-om);
21. Izraditi strukturne mehanizme suradnje između sektora strukovnog obrazovanja i osposobljavanja i službi za zapošljavanje na svim razinama (politička i provedbena), uključujući socijalne partnere;
22. Doprinijeti poboljšanju podataka na razini EU o učenicima u inicijalnom strukovnom obrazovanju i osposobljavanju, uključujući mobilnost i zapošljivost.

Podrška na EU razini:

- Potpora dosezanju gore navedenih ciljeva kroz Program cjeloživotnog učenja i, gdje je primjereno, Europskih strukturnih fondova;
- Potpomagati vršnjačko učenje između zemalja sudionica i inovativnih projekata
- Uspostava pojačane proceduru suradnje za provođenje zajedničkih europskih alata u području obrazovanja i osposobljavanja;
- Europska komunikacijska strategija bazirana na Europskim alatima transparentnosti;
- Jačanje strukturirane suradnje između obrazovanja i osposobljavanja i politika zapošljavanja;

- Poboljšanje podataka na razini EU o učenicima u inicijalnom strukovnom obrazovanju i osposobljavanju, uključujući mobilnost i zapošljivost;
- Socijalni bi partneri na svim razinama trebali nastaviti igrati aktivnu ulogu u Kopenhaškom procesu (upravljanje i vlasništvo) i doprinosti realizaciji gore navedenih kratkoročnih rezultata;
- Izvještavanje o razvoju strukovnog obrazovanja i osposobljavanja u državama članicama i zemljama partnerima;
- Pojačati razmjenu sa zemljama za proširenje i susjednim zemljama.

IV. Osnovni principi upravljanja i vlasništva u okviru Kopenhaškog procesa

- Država članica mora se čvrsto obvezati na provođenje prioriteta iz Kopenhaškog procesa u skladu s programima nacionalnih reformi unutar Europa 2020;
- Izvještavanje u Kopenhaškom procesu treba biti uključeno u ono vezano za strateški okvir „ET 2020“. To bi na najdjelotvorniji način pridonijelo izvještavanju o Strategiji Europa 2020., i povećalo bi vidljivost strukovnog obrazovanja i osposobljavanja u cjeloživotnom učenju;
- Treba intenzivirati suradnju u području strukovnog obrazovanja i osposobljavanja. Otvorena metoda suradnje trebala bi i dalje služiti kao glavni mehanizam za takvu suradnju. Vršnjačko učenje i inovativni projekti trebaju pružiti sredstva za podršku nacionalnim razvojnim politikama;
- Ravnatelji nadležni za strukovno obrazovanje (DGVT), europski socijalni partneri i Savjetodavni odbor za strukovno osposobljavanje (ACVT) trebaju nastaviti igrati aktivnu ulogu u upravljanju Kopenhaškim procesom;
- CEDEFOP i ETF trebaju nastaviti, u skladu s njihovim specifičnim mandatima, podržavati politiku razvoja i implementacije, izvještavati o napretku prema strateškim ciljevima i kratkoročnim rezultatima te pružati dokaze za donošenje politika u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju;
- Pružatelje u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju treba poticati na suradnju na europskoj razini kako bi se promicali gore navedeni ciljevi;
- Politički dijalozi i razmjena iskustva s našim partnerima u svijetu mogu pridonijeti odgovoru na sadašnje i buduće izazove. Razmjena i suradnja s potencijalnim zemljama kandidatkinjama, sa susjednim zemljama uz pomoć ETF-a i s međunarodnim organizacijama, naročito s OECD-om, Vijećem Europe, Međunarodnom organizacijom rada i UNESCO-om, treba biti pojačana. Pravo na suradnju u ovim aktivnostima treba biti omogućeno svim zemljama sudionicama.

BRUGES COMMUNIQUE – VERZIJA OD 7. PROSINCA 2010.

- Nova lista kratkoročnih rezultata treba biti uspostavljena do 2014. godine i utemeljena na gore navedenim strateškim ciljevima.

Ovaj tekst dogovoren je od strane Ministara odgovornih za strukovno obrazovanje i osposobljavanje država članica Europske unije (Austrija, Belgija, Bugarska, Cipar, Češka, Danska, Estonija, Finska, Francuska, Njemačka, Grčka, Mađarska, Irska, Italija, Latvija, Litva, Luksemburg, Malta, Nizozemska, Poljska, Portugal, Rumunjska, Slovenija, Slovačka, Španjolska, Švedska, Ujedinjeno Kraljevstvo), država kandidatkinja za članstvo u EU (Hrvatska, Bivša jugoslavenska Republika Makedonija, Island, Turska) i država članica EFTA/EEA (Lihtenštajn, Norveška). Ove se zemlje u tekstu nazivaju zemljama sudionicama.

Također, tekst je dogovoren i od strane Europske komisije i slijedećih europskih socijalnih partnera: ETUC, BUSINESSEUROPE, UEAPME, CEEP.